

ԹԵՐՃԵՄԱՆԸ ԷՓԻԵՄ

ՄԵՎԱՏՏԸ ԲՕԼԻԹԻՔԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԻԼԻՅԷ

ՎԷ ՍԱԻՐԷՅԻ ՃԱՄԻ ԵՎՄԻ ՂԱԶԻՐԱ ՏԸՐ

Պետկի սեկեյի իրի երգիւի գայիմ : Այրը այլըը 1 երգիւի գայիմ : Իււ այլըը 1 երգիւի գայիմ : Պիր Երախեւի 30 բարա պագըր : Բարա Խաթիբի բաշա իբիւն սեկեյի 4 վե այրը այլըը 2 երգիւի գայիմ տիր :

Ումումա Ֆախեյի օլան Երգիւի վե իլանաք մեճանեկ վե մեմնուեկ տերճ իտիլեկ տիր : Ելանաք սաիրեկին այրըճա բազարըգ իտիլեկ տիր : Իտարեկանեկ Ստամպոլտա Բիրքեյի խանընտա տեր :

ԱՍԻՐԷՅԻ 29 ԹՐԵՐԻՆԻ ԷՎԷԼ

ԹԵՎՃԻՀԱՐ

Տախիլիլե նեղարեթի ճեկիլեսի , խաղիլե յի խասսայը շահանե նա . զորը սապըգ տեվլեթլու Համտի բաշա հաղրեթլեթինե ,

Էվգաֆը հիւմայուն նաղարեթի ճեկիլեսի , տախիլիլե նաղարը սա . պըգ տեվլեթլու ճեվտեթ բաշա հաղրեթլեթինե ,

Խաղիլե խասսայը շահանե նա . զարեթի ճեկիլեսի , մապեյնի հիւ . մայուն պաշ քիթապեթի ճեկիլե . սինե իլավեթլու Անանտան տեվ . լեթլու Սախտ բաշա հաղրեթլե . թինե :

Մուարիֆ նաղարեթի ճեկիլեսի , Էվգաֆը հիւմայուն նաղարը սա . պըգ տեվլեթլու Բեմալ բաշա հաղ . թեթլեթինե ,

Թիճարեթ նաղարեթի պեհլեյեսի , Նաֆիհանաղարեթինտեյն պիթթեթ . թիգ , մուարիֆ նաղարը սապըգ ա . թուֆեթլու Միւնիֆ Էֆենտի հաղ . թեթլեթինե թեվլեթիս պուրուլմուշ տըր :

ԲԵՍՄԻ

(Էրգրում վալի վե քեպլեթինտեյն)

Պու կիճե սաաթ 8-9 տա , տիւշ . մէն Էրգրում իւզեթինե հիւճում իտիւ , տերհալ իսթիհքեմամթա աղիմեթլե չետիտ մուհարեպե օ . լունարագ , տիւշմէն քիւլլեթլու թեթլեթլու վեթեթ Բիւնհեթլու թիճաթ իթմիշ , վե սաաքիթի Շա . հանե թարաֆընտան թաղըպ ի . տիւթիշ օլմաղլե , նեթիճե վե թաֆ . սիլի միւլիւր բաշա հաղրեթլեթի թարաֆընտան պիւթիլեթեթ տիր :

(Էրգրումուն թօթ տաղը իս . թիհքեմամթընտա պուլունան Ահ . մէտ Մուլթար բաշա հաղրեթլե . թինտեյն) :

Պու սապահ սաաթ 11 տե տիւշմէն Աղիլեյե գըշապը իսթիհ . քեմամթընա հիւճում իթմիշ իսե տե , Եսաաքիթի շահանե թարա . ֆընտան չեյլե մուգավեթ օ .

լունտու քի , տիւշմէն լաշեթինտեյն իսեթեթլու տուարագ , քեմալի բե . թիւնեթլեթլե կեթիլե գօղուլմուշ վե չիմտի տախի ապըթիմիլ պիր պուլուգ սաաթ կեթիլեյիպ , գօ . ղալամագտա օլտուղունտան թաֆ . սիլթը ագշամ իւզեթի արգ օլու . նուր :

25 Թըրքինի Էվվե :

(Պաթում գօմանտանըղընտան)

Պու կիւն սաաթ տեթթի սուլա . թընտա տիւշմէն թօթ աթեթինե պաշապըպ , իսթիթը հարպըթըն հեթ թարաֆընա կիւլլե աթարագ սըգըշտըմաթը իւզեթինե , իս . թիհքեմամթընտան մուգավե . լեթլու թօթ աթեթինե իսթիտար օլունարագ , ագշամա գադար ի . քի թարաֆտան լաշեթլու չիտա . տեթլի թօթ աթեթի տեվամ իթ . միշ տիր : Պու սըրատա տիւշմէն իսթիհքեմամթը կեթիլեթինե տա . քեթիլե պիր մըգտարընը իւզե . թիմիլե տօղրու կեթեթլու իս . թեթիլ իսե տե , սաաքիթի Շահա . նե թարաֆընտան օլունան մու . գավեթ թեթիլեթինտե կեթլ աշ . տըրմալըպ տիւշմէն պու հա . լեթթի թաթիլ իթթիլեթիլ տիր :

(Պաղգան գօմանտանըղընտան)

Պու կիւն իքի սաաթտան զի . յատե թօթ մուհարեպե օլտու , հեթ թարաֆտան աթըլան թօթ . լարըմըղ տիւշմէն թեթլեթլու քիւլլեյե վեթիլեթի . խուսուսուլ . լա օլթա գօլտան աթեթ իտիլեյն թօթ տանեթլի տիւշմէնին իս . թիհքեմամթընը խարապ իթտի . սաղ գօլունուղտա պուլունան Բը . թիլթինա թապուլարընըն գուր . շուլարը Մօգօֆլարը Բեթ չօգ . միլթեղարը իլեթի :

27 Թըրք. Էվ .

Պաթիլեթ զաղեթաթը սաղը կիւնիւ չըգան 2251 նուլմըրօլու նուսթեթինտե Ալանա տաղտա գալ . մըշ օլան ֆրգա գօմանտանը ֆե . թիգ Հաճի Բաշիտ վե զաղի Մեհ .

մէտ բաշալար հաղրաթըլե , միրի լիվա Մուսա վե Հասան Բեհաղիմ բաշալարըն աթինեյն տեվլեթլու զաղի Ահմէտ Մուլթար բաշա հաղրեթլեթինին օլտուկեհանա մուլամեթլե իլեթիլեթինե տալիլ Զեվլին մուհարեպեթինտե ճեթի . հեթար օլուպ Տեքստատեթլե կե . լեթեթ , խանեթինտե պուլունան Սաաթեթլու Մուլթիս բաշա հաղ . թեթլեթինե պիր թեթլեթլու չեթիլ . միշ օլտուղարը զիլը ու պեթան օ . լունմուշ իսե տե , օլպապտե իճրա իլեթիլ օլտուղըմըղ թահգիլթաթ . տան իսթիհալ իլեթիլեթիլ մա . իլմամթը մեվսուգեյե կեթլե , միւ . շարիլեյ Մուլթիս բաշա հաղրեթ . լեթինե զեվթիլ միւշարիլեյ ճիւմ թարաֆլարընտան օ Էօլտա . պիր կեթեթ թեթլեթլու կեթլեթլու վե հա . վաթիլը մեթթիլեթի քիւլլեյն պի . ալ ու հասա պուլունմուշ տըր : Արգատալըմըղ Պաթիլեթին Պալ . պուրթ քեթիլեթի կիլի պու խու . սուստա սաթիհի պիր մալիմաթ իտիլմիշ օլտուղու կեթիլեթլու (Հ-Էթեթ)

— Սեյանիքտե խարըճա հալ . վան տեթիլի չըգարըմաթը մէն պուլունմուշ տըր :

— Թունա ճիհեթինտե , վե Վիտին թարաֆընտա Բահօլմըն իսթիլ չալը ճիհեթլեթինտե , ու . ֆաթ թեթլեթ քարաղլ մուհարե . պեթլեթի վուգու պուլունուղու մա . հալլեթլու պիլթիլիլիլ :

— Սեթաթթիլ զալիմաթաթը Մուլթաֆա բաշա հաղրեթլեթի Էվվեթի ագշամը Մապեյնի Հիւ . մայունա ճեթլու վե տաթթ պուլ . լունմուշ տըր :

— Իտաթի սուլհ իլին ինկիլ . թեթրա տեվլեթլու Ռուսիտա պաղը իսթարաթտա պուլունմուշ օլտուղու տիւնքի կիւն վիլուա ի . տեյն խուսուսի պիր թեթլեթլու տան անալըմըղ տըր :

(Օսմանը)

— Էտիլեթ վիլայեթինտե Մե . պուսան գամարաթընա միլթեթիլ միլթեպեթլունտան , իլեթլու Ռուլեյն վե թիլթաթլու Ալեքսան Էֆենտիլե իսթիլապ օլունմուշ . լար տըր :

ԹԵԼԷԿՐԱՑ

Աման Հալաա

Բարիս , 9 Թըրք. սանի .

Գամարա , ինթիլապաթըն եարը . սընտան զիեթաթիլ թաաթիլ իթ . միշ օլտուղունտան , եարըն գամարա . նըն գալեմ իլեթլու թեթլու իտեթեթ տիր :

Պիր տե , միւճեթտեթին սաղ թա . րաֆ գապլեթիլ թեթլու օլունմաղը վե պու գապլեթինե աղաթը կեթիլեթի թեթլեթլու հաթիլի պիլթիլեթին զեվթիլտան իպարեթ պուլունմաղը , վե եալընըղ Բեթա Մ . Բուլեթ Բեթիլեթ . նին եթիլեթ , գօթ Տարիլեթին թալ . եին օլունմաղը թիլայեթլու օլունուլթ :

Լօնտա , 9 Թըրք. սանի .

Շեհր Էմին թարաֆընտան վեթլեթին զիեթաթիլտե . պու աղաթ . Լօրտ Պի . գօթաթիլտ ուղուն պիր նուլթ իրաա իտեթեթ տիր :

Վիլեյնա , 9 Թըրք. սանի .

Իթիլաթաթլեթլու թաղաթիլ իթ . մեթ իւլթը , Սալթանաթը Սեյիլեթին սեթիլիլ Էսաա պեյ հաղրեթլեթի պու . կիւն Բեթթաա աղիլեթ իտեթեթ տիր :

Վիլեյնա , 8 Թըրք. սանի .

Սըրպիլթանըն Պալը Ալի իլե օլան միւնաթաթլու տալիլ միւնթեթիլ հալաթիլթը տեթրան իտեթիլ :

ՍԱՐԱՑԻՅԷ

ՂԱԼԱԹԱ ԲԻԱԶԱՍԸ

29 Թըրքըն Էվվե .

Իսհ ում . տիւն աղլ . դար .	11-7
Պու սապահ	11-3
Խաթիլ . 63 (Մուլթոն) 6 % ֆ .	33
» 63 » 6 % ֆ .	33
» 69 (Բինար) 6	50 50
» 72 (Պոնտիլ Թրեթլու) 1 .	18-
» 73 6 % ֆ	49 50
Բուլեթլի չըմէնաթթիլ 5 %	52

Լօնտա , 28 Թըրք. Էվ .

Ինկիլիլ գօթաթիլտ	96-9/16
Էսաաթը ումուլի ալըլտը	10-11/16
» » գաթանտը	10-1/16

Բարիլ , 28 Թըրք. Էվվե .

Ֆրանսըղ ֆօնտոսու 3	103-37 1/2
Էսաաթը ումուլի ալըլտը	10-30
» » գաթանտը	10-27 1/2
Շըմէնաթթիլ	35-

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ԲԻԱԶԱՍԸ

Գալաթ	»	196-30
Պաղըր	»	166-20

ԽԻՒԼԱՍՏԱՅԸ
ԱՀՎԱԼԸ ԲՅՈՒԹԻՅՈՒՆԸ

Պու տեֆաքի պահարկը Է-
րօրա բօլիթիգասը իւզերինն օ-
ւնայը պէնտի բօլիթիգամը իւ-
զերինն տիր :

Տէվլէթնէ պիր միւնաղաւ,
միւքեալէմէ վէ միւզաքէրէ թա-
րիքի իլէ հալլ օլունամայը տա,
մուհարէպէյէ գարար վերտիյի
հալտէ, բօլիթիգանը տա մու-
հարէպէյէ թապի օլմասը լաղըմ
կէլէնէյինտէն, բօլիթիգանըն
սալպը թէվէնէն հինն տալի
անճագ երինն օ մուհարէպէ
րէհ-
պէր օլապիլիր :

Իմտի մատամ քի պիր մուհա-
րէպէտէյիզ էսասը բօլիթիգա
չիմտի պիզտէ տիր, վէ տէյիլ
պի թէրաֆ Էւրօրատա, վագաա
հուգուգու միլէլ գայտէսինն
պիր միւնաղաւ գաթ իթմէնին
էն չէթին վէ էն չիւպէյի թարի-
գի մուհարէպէ տիր, չիւնքի
գուգուգու քիմտէ իսէ հագգընտա
օնտա օլադաղընա, եախտա հագգ
քիմտէ իսէ գուգուգուինտէ օնտա
օլադաղընա էմիլիէթ օլունամազ :

Լաքին պաղը հագգընը վէ
ղարտարըգ տա, ինսանը էօյլէ
պիր զաղապա թահրիք իտէր քի,
պու եօլատա թէչէպպիւս իթմէ-
յէ մէնպուր օլունուր :

Պու հալտէ իքի նէթիճէյէ
մունթաղըր օլունուր, հագգը օ-
լան տա եէնիլէպիլիր, վէ հագգ
գաղանմազ մագսէտի իլէ թէչէպ-
պիւս իթմէյի պիր մուհարէպէտէ
հագգընտա պէլքիմ մուվագա-
թէն զայպ իտէպիլիր, լաքին նա-
մուտունու զայպ իթմէզ, հագգ
տալալարը էքսէրիա զուհուրաթ
նէվիւնտէն տիր, լաքին նամուս
պիր տէվլէթ վէ միլէթ իլիւն տա-
յիմի պիր էլզէմիլէթ տիր, օնտան
սարֆը նաղար օլունամազ, հէր
ինսան պիր ուղուրա հագգընը
խօսպէխօտ ֆէտա իտէպիլիր,
լաքին պիր ինսան իլիւն նամու-
սու ֆէտա իտէնէք ուղուր օլա-
մազ :

Իմտի մուհարիպէյին պիրի,
նիհայէթ մաղուպ օլունուր հալ-
տէ, նամուտունա խալէլ կէթիւր-
մէյէրէք հագգընը զալիպէ ֆէ-
տա իտէպիլիր, վէ պունա տէյիլ
քի հէղարան հէղար էմալ պու-
լապիլիրիզ, իլա հէմէն հէր մու-
հարէպէ պէօյլէ պիր նէթիճէ իլէ
իթմամ պուլապիլիւ տիր տէյի
պասթ տալի իտէպիլիրիզ :

Իմտի պիր մուհարէպէնին նէ-
թիճէսի պու տա օլապիլիր քի,
հասպէլ մաղուպիլիէթ հագգըտան
սարֆը նաղար օլունուր, իքինն
նէթիճէտէ պու տուր քի, նէ գա-
ման պիր մուհարէպէտէ տալա-
նըն խարըքնա չըգըլըր, վէ մու-
հարիպէյն պիրպիրինն գաստը-
նա գաստար թէնամուլ իտէրսէ
չիմտիքի մէտէնիլէթ վէ հուգու-
գու ումուլիլէ պունա թուխտաթ
վէրմէզ, պիր միլէթին, օ պիր միլ-

լէթին վէլէվ պարպարըգ սէպէ-
պի իլէ մահվընա երիւրմէյէ չիմ-
տի թուխտաթ եօգ տուր, էվալիլ-
տէ պէօյլէ օլունուր, լաքին չիմ-
տի եաղանիլէր իլիւն տալի պու-
սիւրէթ թէնվիլ օլունամազ, եա-
լընըլ թահթը թէրպիլէյէ ալմայա
թուխտաթ վէրիլիր, չիւնքի վահչի
եա մէտէնի, ինսան ինսան տըր,
վէ հիչ պիր վագըթ ճանալար եէ-
րինն գօնուլապ տա ճիւսինն
մահվընա երիւրմէյէ թէնվիլ օ-
լունամազ :

Պիր մուհարիպ կէօզ գըղկընը-
ղը իլէ իլի պու տէրէնէլէրէ կէ-
թիլիր իսէ օ տէյիլ եալընըլ գար-
չըքնտաքի մուհարիպ իլա ին-
սանիլէթ վէ պիւթիւն ալէմ մու-
վաճիհէսինտէ միւթթէչիմ վէ ճա-
նի օլադաղընտան օնա պիւթիւն
ալէմ տիւլմէն օլուր, պիւթիւն
ալէմ տալաճը օլարագ հագգըն-
տան կէլմէյէ գալըլըլըր :

Երիմտի պու միւթթալալէրի մու-
հարէպէյէ հագգընէ իւզերինն ին-
թիգալ իտէլիմ :

Տէվլէթը Ալիյէնին, հուգուգու
տուէլիլէսի, Գըրըմ մուհարէպէ-
սինտէն սօղար իքի պէօյիւք ահտ-
նամէ իլէ թային օլունտա :

Պիրի 1856 Բարիս ահտնամէսի-
նի 7 իննի, վէ 8 իննի, վէ 9 ուն-
նու պէնտէրի իլէ, քի աթիսէ
այնէն պիրէր պիրէր տէրն իտէ-
րիզ :

Եւրօրէ պէն. « Հաչմէթու Ձը-
րանսա իմէրաթօրու, վէ հաչ-
մէթու Ավթրիա իմէրաթօրու,
վէ հաչմէթու Ինկիլթէրա գը-
րալիսար, վէ հաչմէթու Բրու-
սիա գըրալը, վէ հաչմէթու պիւ-
թիւն Բուսիալըր իմէրաթօրու,
վէ հաչմէթու Սարտէնիա գըրալը
հագգարաթը, Պապը Ալիին տա-
լի իթիհատը տուէլը Էվրօրայա
վէ հուգուգու ումուլիլէ տալիլ
վէ անլէրտէն նէչաթ իտէն մու-
հասէնաթէ հիսսէտար օլունու-
ղունու պէտան իտիպ, միւշարի-
լէյիլմ տէվլէթը Օսմանիլէնին
իթիգալիլիլէթ վէ մէմալիքէն թէ-
մամիլիլէն րայէթ իթմէյի միւն-
ֆէրիտէն (Եանի հէր պիրի պաչ-
գա պաչգա) թէհիւտ իտէրլէր,
վէ պու թէհիւտինն թէքմիլէն
իճրաքնա ումուլմէն քէֆիլ օ-
լուպ, պինտէն ալէյի, պունա
սէթթէ արըզ իտէնէք հէր հալ
իւ հարէքէթի մէնաֆիլ ումու-
լիլէյէ մուղիրր ատտ իտէնէքլէ-
րինն տալի պէտան իտէրլէր : »

Սէֆիլի պէն. « Պապը Ալի իլէ
իլպու ահտնամէյի իմզա իտէն
տէվլէթիլէն պիրի եա պիր գա-
չը պէյինտէ հիւսնիլ իմթիլա-
նը ֆէսիլ իտէնէք սիւրէթտէ պիր
միւնաղաւ զուհուր իթմէյի հալ-
տէ, կէրէք Պապը Ալի, վէ կէ-
րէք տիւլէլ միւշարիլէյիլմա-
տէն հէր պիրի սիլահա տալիլան-
մաղտան, հաթթա պու սօն տէ-
րէնէնէ հաճէթ պըրազմամազ
իւզըն սայիր միւթթահիւտ տէվ-
լէթիլէնն թէվասիլիլէնն միւ-

րաճաթ իտիպ, անտէն իթի-
ֆատէ իտէնէքլէր տիր : »

Տօրաղաճն պէն. « Ձաթը հաղ-
լէթը Եահանէ, էօթէտէն պէրու-
թէպալը Եահանէլէրինն սաա-
տէթը հալլէրինն մէսաի օլունուր
էնիլտէն պու տէֆա տալի պա-
ֆէրմանը հիւմայուն ըսլահաթը
լաղըմէյի ճիւս վէ մէղհէպ ֆէրգ-
իթմէյէրէք թամիմ պուլուրուպ,
պու նիլէթը խայրիլէսինն մէմա-
լիլէ Եահանէտէ միւթթմէքլին
Խրիսթիան թէպալալը հագ-
գընտա տալի միւթթէգէմ պիլիպ,
պունա պիր տէլալէթը ճէտիտէ
օլմագ իւզըն, գարիհէյի Եահա-
նէսինտէն սատար պուլուրուս ֆէր-
մանը Ալիի մէղըրուրուն տուէլը
միւթթահիւտէյէ տալի թէպիլիլ-
նի թէնվիլ պուլուրուրուն տուր :
Միւթթահիւտ տէվլէթը տալի
պու թէպիլիլի գատըր պիւսինն
թագտիր իլլէրլէր, Եուրասը րա-
նա մալիւմ օլարագ քի, պու թէպ-
լիլ իլէ տուէլը միւթթահիւտէնն
կէրէք միւնֆէրիտէն վէ կէրէք
ումուլմէն թէպալը Եահանէ իլէ
մէթպուլէրի պէյինտէ օլան միւ-
նասէպալմէ վէ իտարէյի տալի-
իլլէյի տէվլէթը Ալիյէյէ միւտա-
լիլէյի հագգըրը օլմայաճագ
ալըր : »

1856 Մարթ 30, Բարիս.
Բ-լ-ս-հ-դ-ս-ի-թ

Պու ահտնամէտէն օն պէչ կիւն
սօնրա, եանի 15 ինսան 1856
սէնէսի, Ավթրիա, Ինկիլթէրա
վէ Ձըրանսա պէյինտէ տիկէր
պիր ահտնամէ թանգիմ օլունուր,
իքի պէնտէն իպարէթ տիր :

Պիլիլի պէն. « Իլպու ահտնա-
մէ միւթթահիւտինտէն պուլունան
տուէլը մուղաղամա կէրէք միւն-
ֆէրիտէն վէ կէրէք ումուլմէն, 30
մարթ 1856 Բարիս ահտնամէսի
ահտնամէն թագպիլիլէն, տէվ-
լէթը Օսմանիլէնին կէրէք թէմա-
միլլէթ վէ կէրէք իթիգալիլիլէ-
թինն քէֆալէթ իտէրլէր : »

Իսթիլի պէն. « Ահտնամէյէ մէզ-
քիւրէյէ մուղայիր հէր հալ վէ
հարէքէթի իլպու ահտնամէյի
իմզա իտէն տէվլէթիլէր վէսիլիլ
հարպ (գաղիւս պէլլի) ատտ իտէ-
նէքլէր տիր, վէ պու պապտէ
լաղըմ կէլէն թէտապիլիլին իճրա-
սը զըմընտա Պապը Ալի իլէ իս-
թիլարէ իտիպ, պէյինտէնտէ
տալի գուգուլէ պէրիլիլէ վէ պահ-
րիլիլէրինն նէ եօլտա իթիլմալ ի-
տէնէքլէրի հագգընտա սէրիան
մուղաղէրէ իտէնէքլէր տիր : »

Իլթիլ տէվլէթը Ալիյէնին Էվ-
րօրաճա հուգուգու տուէլիլէսի
պալատէ մէղքիւր Բարիս վէ Վի-
էննա ահտնամէլէրի իլէ մուսատ-
տագ օլուպ, մուհարէպէյէ հա-
ղըրէյէ սէպէպ տալի երինն պու
ահտնամէ օլունուր :

Տէվլէթը Ալիյէ պու ահտնամէ
իլէ քէնտինն ալիտ օլան չէրայի-
թի իճրա իթմէմիլ տէյի տուէլը
միւթթահիւտէ թարաֆընտան պիր
տալա ալըրտը. « պու տալիլանն

րույէթի պիր գօնֆէրանսա իհա-
լէ օլունուպ իթիլիլիպ միւթթին
օլամատը, վէ նիհայէթ տէվլէ-
թին պիրի իւզերինն հարպէն գը-
յամ իթմի :

Երիմտի, ահտնամէյէ մէղքիւր
մէվնուտ մու, մէրիլիլ իճրա մը,
տէյիլ մի : Մէվնուտ իսէ, սէքի-
ղինն պէնտին վէ տիկէր ահտ-
նամէնն իքինն պէնտինն ահ-
քեամը նէրէտէ գալըր :

Իլթիլ տէվլէթը Ալիյէնին բօլի-
թիգասը պունու արամագ էսասը
իւզերինտէ տիր :

Տէվլէթը Ալիյէ պու ահտնամէ-
յի հալա մէվնուտ վէ մէրի իւլ
իճրա պիրիլ, վէ ահքեամըննա
հալա մէվգըլ իճրայա գօնուլմա-
մը պիր մատտէ եա մատէլէր վար
իսէ, անլէրի տէ սէրիան իճրա
իթմէյի թահիւտ իտէր. ֆագաթ
տուէլը Էվրօրատան տալի սէքի-
ղինն վէ տօգուղուննու պէնտ-
լէրին վէ տիկէր իքինն պէնտին
ահքեամընն իճրաքնը թագէպ
իտէր :

Պունուն իւզերինն, պաղա
թէքիլիլէր պաղա մէպտէլէր իւ-
զերինն տէվլէթին պիրի ճէնիլ
գըյամ իտէր վէ օ պիրլէր տէ
պիթարաֆ տուրուրալ :

Եու հալտէ, տուէլը միւթթա-
հիւտէտէն պիր թէվաթիլիլ լա-
ղըմ կէլէն նէ էսաս իւզերինն օ-
լապիլիր :

Ահտնամէ իւզերինն մի, թէք-
իլիլիլ ճէտիտէ իւզերինն մի,
պունու չիմտի պիլ արըրտ իտէ-
պիլիլիլ, տէյիլ Էվրօրա, Պիլ
ահտնամէյէ մէղքիւրիլ թէյիլիլ
իթմէք իւզըն ճէնիլ իտէյօրուզ
Բուսիա տա անը ֆէսիլ իթմէք
իւզըն. Էվրօրա տա պիթէրաֆ
տուրուրալ, տէմէք քի պու մէ-
սէլէյի մուհարէպէ հալ իտէնէք :

Մուհարէպէտէ զալիպ օլուր-
սագ էլպէթտէ քի պիլիլմ տէտի-
լիլիլ օլուր, մաղուպ օլուրսագ,
տիւլմէնն պալ մը էյէնէյիլ,
մուհարէպէյէ տէվաթիլ իտէնէ-
յիլ, պիլիլ իթիլարըմըտա օ-
տուղունտան, վէ պիլ հանիլ եօ-
լա թէչէպպիւս իտէրսէք, բօլի-
թիգատա օ եօլա աղիլմէթ իտէ-
նէյինտէն, տէմէք օլուր քի է-
սասը բօլիթիգա պիլիլ տիր, վէ
տէյիլ Էվրօրատա :

Պիլ մուհաֆաղայը հուգուգ-
ուղունա մուհարիպ օլունուր քի,
պիլ թալալ իթմէթիլ քէն թէվա-
սիլիլ գապուլ իթմէք, լաքին
տիւլմէն հուգուգու պէր թէրաֆ
իտիպ տէ մահվըմըզա չալըլըր
հալտէ, Էվրօրա տէվլէթիլ Բա-
րիս ահտնամէսինտէն պիլպայտ օլ-
տուղլարը կիպի, հուգուգու ու-
մուլիլ վէ ինսանիլ ֆէրայիլիլն
տէն տէ պիլպայտ օլուպ պրազա-
ճագըմ մը քի, տիւլմէն էյէր
էլինտէն կէլիլիլ մահվըմըզա գա-
տար երիւրսիլ. էյէր պունու
տա պրազաճագըր իսէ, սահի-
հէն Պալաթը տէտիլի կիպի, ար-
թըք Էվրօրա եօգ տուր տէմէք

պու՝ ահալինին սէքիզտէ պիրի տէմէք տիր, եանի եհտի քիշի տայիմա չալըշաճադ վէ պիր քիշի չալըշաճադ կէշինէճէք, եախօտ տաճա ալըղը հէր պիր ատամ սէքիզ գաղաճըր իսէ, եալընըզ պու Ֆայիզ ճիհէթինտէն պիրի քէնտինին օլմաեաճադ. օտա չիմտիքի օն միւեար հիսապը իւզըն, իլէրուտէ պու օն միւեար երիմի օթուզ միւեար օլտա, օնիսապէթէ սէքիզ եհտիտէ գալմալըպ ալթընապէն տէ ինէպիրի:

Պու օն միւեար հիսապըմըզ մաւալաղա տէյիլ տիր. լաքին էօյլէ զանն իտէն վար իսէ, նըսֆընը եա բուպուսու տա կէրչէք սայսա, պու միւթալաա վէ մաւալաճապըզ եհտէ քեաֆի տիր: Իշէր պու տէրէճէյէ կէլտիք տէ, պու կիւն բարա ալըպ, կէլէճէյի պօրճու իթտիրմէք մատտէսի, Էվրօքա էլիպը ումուրու նու պէօյիւք տիւշինճէ պէօյիւք էնտիշէյէ կիրիֆթար իթմէքտէ տիր:

Չիւնքի իսթիգրադ եա քեաղըտ ուսուրու զուհուր իտէլի, եալը բօլտա ազ սադաթլըգ զուհուր իթմէտի, վէ կէլէճէք էօտէյէճէք տէրքէն, չիմտիքիլէր միւթէզարրուր օլտուլար: Շիմտի եհտէք պիր խայը տէվլէթ ֆօնտօլարըն ֆայիզինի էօտէյէմէզ օլտուլար: հէլէ պանգալար գումբանիալար տէրքէն, պուսլարտան իֆլաա օլանլար, վէ միւթօնլար իլէ խալըզ իղար իտէնլէր հատտ իւ հիսապա կէլէճէք, Մատտէ ֆալիզ վէրիլմէմէքտէ գալսա, եհտէ պիր շէյ տէյիլ իտի. լաքին ֆալիզ վէրիլմէտիլի կիպի անա տա չիւրիւր եախօտ չիւրիւմէք տէլըճէսինէ կէլիթ օլտուրուստան, տէրտ պուստտ տըր:

Պիզ իքի սէնէ տիր ֆայիզ վէրէմէեօրուզ վէ ֆօնտօլարըմը նէրէտէն նէրէյէ տիւշտիւ մալիւմ տիր. չիմտիքի հալտէ պէշտէ տէօրտիւ զայ օլտու տէսէք ազ պիլէ կէլիթ. հէլէր իքի եիւզ միւթօն իսթիգրադըմը վար իսէ, եիւզ ալթմըշ միւթօնու չիմտի եօգ կիպի տիր, եարըն օլուր օ պաշգա. շու եիւզ ալթմըշ միւթօնու պիր բուպու պիզտէ օլտա, գըրգ միւթօն իրա իտէր. պու կիւնքի կիւն պու գըրգ միւթօն հալտա տըր, վէ գըրգ միւթօն իրա ահալիմիզ իշին բէք պէօյիւք, բէք պալթալ պիր զիւան տըր. պու ճիւմէ իլէ պալատէ զիք իթտիլիմիզ օն միւեարա նազարէն, պիլիմիք պիր պարտագ սու տուր:

Արգատան Բուսիա պէլէնի եօր. վէ պու տա Էվրօքա իշին քիւշիւք պիր հնտիշէ տէյիլ տիր. չիւնքի պու կիւն Բուսիա ֆայիզ վէրէմէսէ, Էվրօքա պիր գաշ եիւզ միւթօն իրա զարար օլապիլիւր. չիւնքի Բուսիա պիզէ գըյաս թուլթուլմազ, Բուսիանընքի պիլիմիք գատար գօլայ եհտինէ կէլէմէք:

Պուսլարըն ճիւմէսի մուհարէպէ սէպէպինէ օլտուրուստան, Էվրօքա տա պիր պէօյիւք մուհարէպէ զուհուրինտէ, ֆօնտօլարընք ֆայիզինի վէրէմէյէճէք տաճա պաշգա տէվլէթլէր տէ եօգ տէյիլ տիր: Իթալիա, Ավրտորիա, Ալեմանիա պու կիւնքի կիւն բէք պէօյիւք գըրուգլա չիմտիքի ֆայիզլէրինի վէրէպիլիլլար, եհտի եհտի իսթիգրադլար իլէ տաճա զիյատէ ֆայիզ զամմէնա օնլարըն տա միւսաատէսի եօգ տուր:

Պիր հալ տաճա վար քի, օնու տա ունուլթամալըլըզ, շու քի Էվրօքա պիզէ գըյաս օլտուլար. պիզ զարար չէքէրիզ ֆուգարա օլուրուզ, պիր էյի վաթթապէքլէրիզ, զիյան քէսէսի չապուգ տօլար տէր պիթէրիզ:

Լաքին Էվրօքա պիզիմ կիպի տէյիլ տիր. Էվրօքա պու կիւնքի կիւն օն միւեար լիւրա պօրճու իսէ, մուգապէլիտէ պէլթիմ եիւզ միւեար լիւրալըգ տա մալի վար: Էվրօքա իշ իշէր, վէ պու իշէտիլի իշին սէրմայէսի եիւզ միւեարա պալիլ օլուր. պու գաւար ֆապրիգալար, մաքինալար, գանալար, շըմէնտըֆէրլէր վաբօլար, կէմիլէր հէպ իշէ սէրմայէ տիր. պիր պէօյիւք գըրիզտէն պուսլարըն ճիւմէսի զարարտիտէ օլապիլիթ, վէ օ վաթթ պիզիմ կիպի եալընը ֆօնտօ մալինի թէհլիքէյէ գօյմուշ օլմալար, իլա օ եիւզ միւեար սէրմայէյի տէ, վէ օ վաթթ օնտան հասըլ օլան զարար վէ զիյան, պիզիմքի կիպի գալթմ իլէ բա գամ իլէ հիսապ օլտուլարըպ, տաճա պալթալ պիր շէյ օլուր:

Իշթէ պու հալ տըր Էվրօքա տէվլէթլէրինի ճէնիտէն գօրգուլթմայա վէ ճէնիտէն սաթընտըրմայա սէպէպ:

Չիւնքի հիլ պիր տէվլէթին ճէնիլ իշին մէվճուտ բարասը եօգ տուր, վէ եհտիտէն իսթիգրազա տա ահալիլէրի միւթաճամիլ տէյիլ տիր:

Բուսիա իլէ պիզիմպէ յիմիլտէ օլան մուհարէպէնի մալի չիմտիլէտէք եիւզ էլիլ միւթօն լիւրայա պալիլ օլտու տէնիլլար: Էյէր զիւտէ սիւրէրսէ օ տա պաշգա, չիւնքի սալթ պու կիւնքի սարֆ օլտուան ագճէյի հիսապա գօյմադ քեաֆի տէյիլ տիր, սէնէլէր իլէ միւթօնլար սարֆ իլէ թէտարըն օլտուան սիւրա, թօր, տօնանմա միւհիմմաթ էրզադ վէ սայընէ պաճասը իլէ պու կիւն մուհարէպէյէ իսթիմա վէրիլսէ ասքէրի եհտինէ կէօնտէրիպ, հէր շէյի հիլէթը ապիլէսինէ կէթիլմէք իւզըն սարֆ օլտուաճադ միլիտարը տա հիսապա գօյմալը տըր:

Պինաէն ալէյի Էվրօքա պու կիւն ճէնիլ գալթա, պիր միւեար լիւրա իլէ եհտինէ օթուրա մազ:

Գըրըմ մուհարէպէսի քի իւշ տէօրթ տէվլէթ իւշ տէօրթ եիւզ միլիտ լիւրայա մալ օլտու իսէ, պիր Էվրօքա մուհարէպէսինի մալի, խուսուր իլէ չիմտիքի սիլաճար վէ չիմտիքի միւհիմմաթ իլէ, գաշա օլուր, բէք գօլայ քէշֆ օլտուալիլիլ:

Իմտի Էվրօքանըն մուհարէպէյէ կիրիշմէսինի գալթա մէմուլ իտէմէյիլ, հաթթա պիզիմ մուհարէպէտէ պուլուսմաճադ տալի էյի նազար իլէ պազմայօր օլտուգլարը մէյտանտա տըր:

Հէր ալթը պլըգ ֆայիզ թագսիլինտէ, նիշէ կէօյիւպէրտէն նիշէ աճար զուհուր իտիւպ, նիշէ իսանլարտաննիշէ պէտգէպանլըգլար իշիլթիլլար. պրագալըմ պու մուհարէպէ եիւզինտէն պաշգա ճիհէթիլ տալի Էվրօքաճա չէքիլէն զարար վէ զիւնլարը վէալընիթա տուրկուսուրուստէ:

Պուսլարտուրուստէ տէվր բաւա տէվրի տիր, պու կիւնքի կիւն իսանլարընտա, տէվլէթլէրինտէ էօմիլ բարա իւզըրինտէ տիր, պու մուհարէպէնի Էվրօքայա բարաճա զարար վէրտիլի մէյտանտա օլտուրուստան, Էվրօքա արթըգ Բուս եա Օսմանլը, հագգ եա նաճագգ թէֆրիթ իթմէզ չէքտիլ զարարա պազար վէ մուհարէպէլէրէ թապիլի պիր խաւմ օլուր. պուստան օ գատար էմիլիլքի, էյէր շու մուհարէպէ հէր սէնէ Էվրօքայա պու պուլ ֆալիզ վէրտիլիմիզ վաթթլարըն պիլիտէ զուհուր իտէյիլի, պիլիլ Էվրօքանըն պիզիմ իլէ պէրապէր օլաճաղընա հիլ չիւպհէ միզ օլաճաղըտ. իքի սէնէ ֆալիզ ալմաճալարը հագգըմըզտա պու գատար պուրուստէթ հասըլ իթտի իսէ, պիլա ֆայիզ տաճա պաշգա կիւնլէր ալար վէ ելլար, մուրուրի պու պուրուստէթին տաճա զիւտէ արթմաթնա սէպէպ օլմայաճադ. պուրասը տըգգալթա շայեան տըր:

Վադաա տաճա չիմտիլէտէք իշէր գապինէթլէրին էլինտէ տիր, լաքին պու սէնէ բարալմէնթլէր ալըտըգտա, ահալիլէր տէ պու մուհարէպէնի մէնիլ չիւն տիլլէրինի ուզաթաճադլար կիպի կէօրիլիլ, վէ մէպուսին գամարասընտա կէլէն սէնէ կէօրիլէն թէվլէճճիւհ գատար թէվլէճճիւհ պու սէնէ կէօրիլէմէյէճէք զանն օլտուրուր:

Էվրօքա գամարալարը պիր տէրէճէյէտէք ահալինին էօնիւնէ կիրէպիլիլ օլտուրուստան, սէսլէր եիւքիլիլ իսէ պիր իպրամ եա իճպար թէվաասիլթիլ զուհուրի հագընտա տա վէսլէսէ օլտուալիլիլ. պու սէպէպլէրէ մէպին մուհարէպէյէ նէ գատար չապուգ իսթիմա վէրիլսէ օ գաւաւար խայրլը օլուր զանն իտէրիլ:

Յ. Վ. ԱՐԴՆ

ԻԹԻՊԱՐԸ ՈՒՄՈՒՄԻ

ՕՍՄԱՆԻ

ՇԻՐՔԵԹԻ

(ԳՐԵՏԻ ԺԵՆԵՐԱԼ ՕԹԹՕՄԱՆ)

Այաֆրանկա 3 Բեանուրի էվլէ 1877

Մէճիսի Ումուլի:

1877 Թըլընի էվլէ 31 ինճի կիւնիւ գաւաթըմը օլան մուհասէպաթն թէֆթիլ վէ թէտգիլիլ իլէ, նիզաճաճէյի տալիլինին 16ընճը մատտէսի մուհիպինճէ, մէճիսին մուլադգաթէն ինթիլապ վէ թայեին իթմիլ օլտուրու միւթէթթիլ (սանէթ) վէ միւթիլլէրին թաստիլի զըմընտա, նիզաճաճէյին 23 իւնճիւ մատտէսի մուհիպինճէ, իթիպարը ու մուլի Օսմանի չիւրէթի հիսսէտարանըն, իշ պու Ալաֆրանկա Բեանուրի էվլէին 3 իւնճիւ կիւն Ալաֆրանկա սաթթ պիրտէ, Մէճիսի ումուլի թէճէմիլ իտէճէյի իլթար օլտուրու:

Իշպու մէճիսէ լապալ օն հիսսէ սահիպի օլուպ, հիսսէլէրինի նիհայէթ Ալաֆրանկա Թըլընի սանինին 13 իւնէ գատար ալթիլ իւզըլը մաճալլէրէ տէրօղիթ օլտէն հիսսէտարար տալիլ օլապիլէճէքլէր տիր:

Սթամպուլ, Շիրքէթին մէրքէդի իտարէսինէ, Բարիտէ Սէնաթը միլիլէնին թէշլիլիլ իշին օլան չիւրէթէ: Լօնտաա, Անկլօ Փօրայնկ-Պանգիլիկ Լիմիթտ նամ պանգալա:

Մէճիսէ տալիլ օլմադա սէլա հիլէթի օլան հէր պիր հիսսէտալըն պիր վէթիլ թայեին իթմէյէ հագգ վար տըր: Անճագ վէթիլ օլաճադ զաթ, վէքալէթնամէսի նիզաճէ տայիլէսինտէ, Թըլընի սանինին Ալաֆրանկա 23 իւնճիւ կիւնիւնէ գատար, Շիրքէթին մէրքէդին թէսլիմ իթմէկէ մէճպուր տուր:

Էմանէթ պըրադան զէվաթա, պիր բուսուլա վէրիլէճէք տիր քի, մէղըլը բուսուլանըն իրաէսիլլէ մէճիսէ տալիլ օլապիլէճէք տիր:

Հէր պիր հիսսէտար գաշ տէֆա օն հիսսէյէ մալիք իսէ, օ գատար իլէ մալիք սայըլը:

Սթամպուլ, 2 Թըլընի սանի 1877:

Օսմանլըմա վէ ֆրանսըզա լիւանալէրինէ, վէ իւր բագամ վէ հէնտէսէ վէ ճօղրաֆիյաեա աշինա օլան պիր զաթ, միլթէրճիլիլ վէ եա խօճալըգ վէ եա սայիլ սուրէթլէ իսթիլաաթ օլտուադ արղուսուստա պուրուստուրուստան, իսթէլլէնլէրին իտարիլաա նէմիզէ միւրաճաթ պուլուրմալէրի իսթար օլտուրու:

Սանիպ դադէթա

Ա. Ս.

ՄԱԳԱՍԱՐ Ե. ԳԱԿԱՅԱՆ

Սթամպուլ Գիլըզիլ իսմը Ն. 29